

**МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

«РЕЧОВЕ ПРАВО»

(для магістрів)

Київ 2017

Підготовлено професором кафедри цивільно-правових дисциплін
О. Х. Юлдашевим, Г. В. Кириченко

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін (протокол № 1
від 27.08.08)

Перезатверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін
(протокол № 1 від 31.08.17)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права (протокол № 8
від 31.08.17)

Юлдашев О. Х., Кириченко Г. В. Навчальна програма дисципліни “Речове
право” (для магістрів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. – 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план,
зміст дисципліни «Речове право», варіанти контрольних робіт, питання для
самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2017
© ДП «Видавничий дім «Персонал»,
2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Речове право є підгалуззю Цивільного права України і за змістом являє собою сукупність правових норм, які визначають правове становище суб'єктів права власності та речових прав на чуже майно.

Навчальна програма має за мету допомогти студентам-юристам повніше засвоїти курс «Речове право», який містить ситуації, складені з таким розрахунком, щоб студенти, розв'язуючи їх, опанували основні найважливіші теоретичні питання курсу, чинні законодавчі та інші нормативно-правові акти, які регулюють питання власності та речових прав на чуже майно.

Проведення практичних занять з “Речового права” має на меті, крім сприяння глибшому засвоєнню основних теоретичних положень дисципліни, навчити майбутніх спеціалістів – юристів кваліфіковано і свідомо застосовувати набуті знання та діючі правові норми при вирішенні конкретних справ, що виникають у процесі здійснення речових прав.

Розв'язуючи ситуації, студент повинен навчитися знаходити необхідні правові норми, правильно застосовувати їх при вирішенні конкретних питань, а також уміти викласти результат проведеної роботи в належній формі — скласти проекти договору, позовні заяви та ін.

Мета вивчення курсу – ознайомити студентів з основоположними відомостями речового права, навчити застосовувати здобуті теоретичні знання в практичній роботі, а також аналізувати ситуації з цивільних питань, що виникають у сфері речових прав, і правильно їх вирішувати.

Завдання:

- знати відповідно до програми основні категорії речового права, вміти розкрити їх зміст;
- засвоїти основні положення нормативно-правових актів, що регулюють дані відносини;
- показати обізнаність з основними проблемами розвитку речового права та відповідного законодавства;

- розробити на основі аналізу ефективності чинних нормативно-правових документів пропозиції щодо удосконалення чинної нормативно-правової бази.

Основна необхідна інформація стосовно актуальних проблем предмета та методу, інститутів, понять та категорій речового права надається студентам на лекціях, поглиблюється і закріплюється на семінарських заняттях та консультаціях.

Предметним орієнтиром при вивченні дисципліни “Речове право” є тематичний план, який складений відповідно до змістових модулів.

Обсяг необхідного програмного матеріалу визначений у розділі “Зміст дисципліни”. Для полегшення контролю і самоконтролю отриманих студентами знань програма містить перелік питань для самоконтролю. Список рекомендованої літератури містить перелік майже всіх основних науково-теоретичних джерел, що стане важливою підмогою при вивченні дисципліни. Для полегшення навчання та підвищення його ефективності необхідно додатково використовувати Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Речове право”.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

«Речове право»

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Поняття і склад категорії «Речове право»
1	Речове право як навчальна дисципліна, її завдання та законодавча база
2	Складові категорії «Речове право»
	Змістовий модуль II. Право власності
3	Загальні положення про право власності
4	Підстави для набуття права власності
5	Юридичні підстави припинення права власності
6	Правовий статус спільної власності
7	Право власності на землю
8	Право власності на житло
9	Захист права власності
	Змістовий модуль III. Речові права на чуже майно
10	Загальні положення про речові права на чуже майно
11	Право володіння чужим майном
12	Право користування чужим майном
13	Право користування чужою ділянкою для с/г потреб
14	Право користування чужою ділянкою для забудови

ЗМІСТ
дисципліни
«Речове право»

Змістовий модуль I. Поняття і склад категорії «Речове право»

Тема 1. Речове право як навчальна дисципліна, її завдання та законодавча база

Визначення речового права як самостійного інституту цивільного права.
Особливості правовідносин, що регулюються нормами інституту речового права.

Суб'єкти правовідносин, що регулюються нормами інституту речового права.

Література [1-4; 10; 14; 17; 19; 22;24]

Тема 2. Складові категорії «Речове право»

Зміст категорії «Речове право». Право власності як складова категорії «Речове право».

Речові права на чуже майно – друга складова категорії «Речове право».

Література [1-4; 10; 14; 17; 19; 22; 24]

Змістовий модуль II. Право власності

Тема 3. Загальні положення про право власності

Поняття права власності. Зміст права власності. Суб'єкти права власності.
Здійснення права власності. Використання власником свого майна для здійснення підприємницької діяльності. Непорушність права власності.

Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна.

Право власності Українського народу. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності.

Література [1-4; 10; 14; 17; 19; 22; 24]

Тема 4. Підстави для набуття права власності

Підстави набуття права власності. Набуття права власності юридичною особою публічного права. Набуття добросовісним набувачем права власності на майно, відчужене особою, яка не мала на це права. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва. Набуття права власності на перероблену річ.

Привласнення загальнодоступних дарів природи. Момент набуття права власності за договором. Набуття права власності на безхазяйну річ. Набуття права власності на рухому річ, від якої власник відмовився.

Знахідка. Набуття права власності на знахідку. Право особи, яка знайшла загублену річ, на винагороду та відшкодування витрат, пов'язаних із знахідкою.

Бездоглядна домашня тварина. Набуття права власності на бездоглядну домашню тварину. Відшкодування витрат на утримання бездоглядної домашньої тварини та виплата винагороди.

Набуття права власності на скарб.

Набувальна давність.

Набуття права власності у разі приватизації державного майна та майна, що є в комунальній власності.

Література [1-4; 10; 14; 15; 17; 21; 23]

Тема 5. Юридичні підстави припинення права власності

Підстави припинення права власності. Відмова від права власності.

Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна. Викуп земельної ділянки у зв'язку із суспільною необхідністю.

Припинення права власності на нерухоме майно у зв'язку з викупом земельної ділянки, на якій воно розміщене. Викуп пам'ятки історії та культури. Реквізиція. Конфіскація.

Література [1-4; 10; 12; 17; 19; 21; 23; 24; 26; 29;31]

Тема 6. Правовий статус спільної власності

Поняття і види права спільної власності. Право спільної часткової власності. Визначення часток у праві спільної часткової власності. Здійснення права спільної часткової власності.

Плоди, продукція та доходи від використання майна, що є у спільній частковій власності. Утримання майна, що є у спільній частковій власності. Право співвласника розпорядитися своєю часткою у праві спільної часткової власності. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності.

Момент переходу частки у праві спільної часткової власності до набувача за договором. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності.

Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників. Звернення стягнення на частку у майні, що є у спільній частковій власності. Поділ майна, що є у спільній частковій власності.

Право спільної сумісної власності. Здійснення права спільної сумісної власності. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності. Звернення стягнення на частку майна, що є у спільній сумісній власності. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності.

Література [1-4; 12; 14; 17; 21; 23; 24; 26; 28; 33]

Тема 7. Право власності на землю

Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності. Суб'єкти права власності на землю (земельну ділянку).

Право власника на забудову земельної ділянки. Самочинне будівництво.

Право на земельну ділянку при придбанні житлового будинку, будівлі або споруди, що розміщені на ній.

Література [1-4; 7-9; 11; 14; 15; 22-25; 28; 31]

Тема 8. Право власності на житло

Поняття житла. Житловий будинок як об'єкт права власності. Садиба як об'єкт права власності. Квартира як об'єкт права власності.

Права власника житлового будинку, квартири. Права житлово-будівельного (житлового) кооперативу та їх членів на квартиру в будинку кооперативу.

Об'єднання власників житлових будинків, квартир.

Література [1-4; 10; 12; 14; 17; 21; 24-26; 29]

Тема 9. Захист права власності

Засади захисту права власності.

Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння. Право власника на витребування майна від добросовісного набувача.

Витребування грошей та цінних паперів. Розрахунки при витребуванні майна із чужого незаконного володіння. Захист права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння.

Визнання права власності. Визнання незаконним правового акта, що порушує право власності. Відшкодування шкоди, завданої власникові земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зниженням їх цінності.

Література [1-4; 10; 12; 14; 17; 21; 22; 25; 26; 33]

Змістовий модуль III. Речові права на чуже майно

Тема 10. Загальні положення про речові права на чуже майно

Види речових прав на чуже майно.

Захист речових прав на чуже майно.

Література [1-5; 12; 14; 16; 19; 23; 25; 26; 30; 34]

Тема 11. Право володіння чужим майном

Суб'єкти права володіння чужим майном.

Виникнення права володіння. Припинення права володіння.

Обов'язок недобросовісного володільця негайно повернути майно особі, яка має на нього право власності чи інше право, або яка є добросовісним володільцем.

Література [1-4; 6; 9; 14; 16; 21; 25; 26; 30; 31]

Тема 12. Право користування чужим майном

Поняття користування чужим майном.

Встановлення сервітуту. Зміст сервітуту.

Право користування чужою земельною ділянкою або іншим нерухомим майном. Право членів сім'ї власника житла на користування цим житлом.

Припинення сервітуту.

Література [1-4; 10; 14; 15; 19; 22; 25; 34]

Тема 13. Право користування чужою ділянкою для с/г потреб

Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Строк договору про надання права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб. Права та обов'язки землекористувача. Право землекористувача на відчуження права користування земельною ділянкою.

Припинення права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

Література [1-5; 12; 14; 16; 19; 23; 25; 26; 30; 34]

Тема 14. Право користування чужою ділянкою для забудови

Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови.

Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови.
Права та обов'язки землекористувача.

Припинення права користування земельною ділянкою для забудови.
Правові наслідки припинення права користування земельною ділянкою.

Література [1-4; 10; 14; 15; 19; 22; 25; 33]

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища.

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта
А–Б	1
В–Г	2
Д–Е	3
Ж–З	4
И–К	5
Л–Н	6
О–Р	7
С–У	8
Ф–Ч	9
Ш–Я	10

ВАРІАНТ 1

1. Визначення речового права як самостійного інституту цивільного права.
2. Виникнення права володіння. Припинення права володіння.
3. Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови.

ВАРІАНТ 2

1. Поняття права власності.
2. Підстави набуття права власності.
3. Права та обов'язки землекористувача.

ВАРІАНТ 3

1. Зміст права власності.
2. Набуття права власності юридичною особою публічного права.
3. Припинення права користування земельною ділянкою для забудови.

ВАРІАНТ 4

1. Суб'єкти права власності.
2. Набуття добросовісним набувачем права власності на майно, відчужене особою, яка не мала на це права.
3. Правові наслідки припинення права користування земельною ділянкою.

ВАРІАНТ 5

1. Підстави припинення права власності.
2. Поняття і види права спільної власності.
3. Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності.

ВАРІАНТ 6

1. Відмова від права власності.
2. Право спільної часткової власності.
3. Суб'єкти права власності на землю (земельну ділянку).

ВАРІАНТ 7

1. Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати.
2. Право спільної сумісної власності.
3. Право власника на забудову земельної ділянки.

ВАРІАНТ 8

1. Припинення права власності внаслідок знищення майна.
2. Здійснення права спільної сумісної власності.
3. Самочинне будівництво.

ВАРІАНТ 9

1. Права власника житлового будинку, квартири.
2. Засади захисту права власності.
3. Види речових прав на чуже майно.

ВАРІАНТ 10

1. Суб'єкти правовідносин, що регулюються нормами інституту речового права.
2. Встановлення сервітуту. Зміст сервітуту.
3. Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Зміст категорії «Речове право».
2. Право власності як складова категорії «Речове право».
3. Речові права на чуже майно – друга складова категорії «Речове право».
4. Поняття права власності.
5. Зміст права власності.
6. Суб'єкти права власності.
7. Здійснення права власності.
8. Непорушність права власності.
9. Право приватної власності.
10. Право державної власності.
11. Право комунальної власності.
12. Підстави набуття права власності.

13. Набуття добросовісним набувачем права власності на майно, відчужене особою, яка не мала на це права.
14. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва.
15. Набуття права власності на перероблену річ.
16. Привласнення загальнодоступних дарів природи.
17. Набуття права власності на знахідку.
18. Набуття права власності на бездоглядну домашню тварину.
19. Набуття права власності на скарб.
20. Набувальна давність.
21. Набуття права власності у разі приватизації державного майна та майна, що є в комунальній власності.
22. Підстави припинення права власності.
23. Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати.
24. Припинення права власності внаслідок знищення майна.
25. Відмова від права власності.
26. Викуп пам'ятки історії та культури.
27. Реквізиція. Конфіскація.
28. Поняття і види права спільної власності.
29. Право спільної часткової власності.
30. Визначення часток у праві спільної часткової власності.
31. Здійснення права спільної часткової власності.
32. Утримання майна, що є у спільній частковій власності.
33. Поділ майна, що є у спільній частковій власності.
34. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності.
35. Право спільної сумісної власності.
36. Здійснення права спільної сумісної власності.
37. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності.
38. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності.
39. Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності.

40. Суб'єкти права власності на землю (земельну ділянку).
41. Право власності на житло.
42. Поняття житла. Житловий будинок як об'єкт права власності.
43. Об'єднання власників житлових будинків, квартир.
44. Засади захисту права власності.
45. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння.
46. Витребування грошей та цінних паперів.
47. Визнання права власності.
48. Види речових прав на чуже майно.
49. Захист речових прав на чуже майно.
50. Суб'єкти права володіння чужим майном.
51. Виникнення права володіння.
52. Припинення права володіння.
53. Поняття користування чужим майном.
54. Встановлення сервітуту. Зміст сервітуту.
55. Припинення сервітуту.
56. Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.
57. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб.
58. Права та обов'язки землекористувача.
59. Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови.
60. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
3. Закон України від 27.04.2007 «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Цивільного кодексу України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – № 33. – Ст. 440.
4. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року № 3480 – IV.
5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
6. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
7. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 р. № 1956 // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 10. – Ст. 139.
8. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
9. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року № 514-VI.
10. Про захист економічної конкуренції від 11 січня 2001 року № 2210 – III.
11. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом від 14 травня 1992 року № 2343 – XII.
12. Про патентування деяких видів господарської діяльності: Закон України від 23.03.1996 р. // Голос України. – 1996. – 7 серп.
13. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. // Голос України. – 1996. – 2 лип.

14. Про приватизацію майна державних підприємств: Закон України в редакції від 19 лютого 1997 р. // *Голос України*. – 1997. – 20 берез.
15. Про податок на додану вартість: Закон України від 03.04.1997 р. // *Уряд. кур'єр*. – 1997. – 8 трав.
16. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 22.05.1997 р. // *Уряд. кур'єр*. – 1997. – 12 черв.
17. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15 травня 2003 року № 755 – IV.
18. Закорецька Л. Види прав на чужі речі: порівняльний аналіз за римським приватним правом та сучасним цивільним правом // *Право України*, 2007. – № 8. – С. 104–107.
19. Карнаух Т. Окремі види речей як об'єкти права притримання // *Юридичний вісник України*, 2007. – № 24. – С. 7.
20. Клименко О. Речові права на нерухоме майно за законодавством України // *Право України*, 2004. – № 9. – С. 71–76.
21. Колосова К. Правове регулювання речових прав на землю в Україні // *Юридична Україна*, 2006. – № 7. – С. 40–45.
22. Колосова К. В. Деякі проблеми правового регулювання речових прав на землю в Україні / К. В. Колосова // *Актуальні проблеми цивільного і господарського права: матер. Всеукр. наук.-практ. конф.*, Київ, МАУП, 19 трав. 2006 р. – К.: МАУП, 2007. – С. 102–109.
23. Макаруч В. С. Римське приватне право: навч. посіб. – К.: Атіка, 2007. – 256 с.
24. Маковій В. П. Набуття речового права на земельну ділянку за давністю користування: реалії та перспективи / В. П. Маковій // *Вісник господарського судочинства*, 2008. – № 3. – С. 129–134.
25. Матвійчук В. К., Хар І. О. Цивільне право України. Загальна частина. Практикум: навч. посіб. – К.: КНТ, 2006. – 736 с.
26. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. – 3-тє вид., перероб. і допов. / за ред. О. В. Дзери, (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової,

- В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – Т. 1. – 832 с.
27. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. У 2 т. – 3-тє вид., перероб. і допов. / за ред. О. В. Дзери, (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – Т. II. – 1088 с.
28. Підпригора О. А. Римське право: підручник / О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 512 с.
29. Підпригора О. А. Речові права на чуже майно. // Українське комерційне право. – 2004. – № 5. – С. 57–65.
30. Харитонов Є. О., Старцев О. В. Цивільне право України: підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 816 с.
31. Цивільне право України: у 2 т.: підручник / Боброва Д. В., Дзера О. В., Довгерт А. С. та ін.; ред. О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова. Т. 1. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 736 с.
32. Цивільне право України: у 2 т.: підручник / Боброва Д. В., Дзера О. В., Довгерт А. С. та ін.; ред. О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова. Т. 2. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 640 с.
33. Цивільне право України: Загальна частина: підручник / за ред. Бірюкова І. А., Заїки Ю. О. – 2-ге вид., змін. та допов. – К.: КНТ, 2008. – 480 с.
34. Цивільне право України: посіб. для підготовки до іспитів / [Братель О. Г., Мироненко В. П., Павловська Н. В. та ін.]. – К.: Текст, 2008. – 256 с.
35. Цивільне право України: посібник / Братель О. Г., Губарєв С. В., Мироненко В. П. та ін. – К.: Паливода А. В., 2005. – 256 с.
36. Цивільне право. Практикум: навч. посіб. / відп. ред. Р. А. Майданик, Н. С. Кузнецова, О. В. Дзера. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. – 624 с.
37. Цивільний кодекс України: Чинне законодавство зі змінами та доп. станом на 1 травня 2008 р. – К.: Вид. Паливода А. В., 2008. – 328 с.
38. Цюра В. В. Речові права на чуже майно: наук.-практ. посіб. – К.: КНТ, 2006. – 136 с.

39. Цюра В. Речові права за новим Цивільним кодексом України // Митна справа, 2004. – № 5. – С. 63–66.

Додаткова

40. Аверченко Н. Н. Понятие и признаки вещи как объекта гражданских прав // Журнал российского права, 2004. – № 5. – С. 86–92.

41. Вовк В. М. Практикум з основ римського приватного права (у схемах і таблицях): навч.-метод. посіб. – К.: Атіка, 2007. – 188 с.

42. Доліненко Л. О. Цивільне право України: навч. посіб. / Л. О.Доліненко, С. О. Сарновська. – К.: МАУП, 2005. – 384 с.

43. Єфімов О. Речові права на чуже майно. Тема 22 / О. Єфімов, А. Гулик / Бухгалтерія, 2004. – № 42. – С. 61–65.

44. Заїка Ю. О. Українське цивільне право: навч. посіб. – К.: Істина, 2005. – 312 с.

45. Цивільне право України: у 2 т.: підручник / ред. Борисова В. І., Спасибо-Фатєєва І. В., Яроцький В. Л. – Т. 1. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 480 с.

46. Цивільне право України: у 2 т.: підручник / ред. Борисова В. І., Спасибо-Фатєєва І. В., Яроцький В. Л. – Т. 2. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 552 с.

47. Цивільне право України: навч. посіб. / Ю. В. Білоусов, С. В. Лозінська, С. Д. Русу; за ред. Р. О. Стефанчука. – К.: Наукова думка, Прецедент, 2004. – 448 с.

48. Міхно О. Припинення та розірвання цивільно-правового договору: співвідношення понять // Підприємництво, господарство і право. – 2015. – № 9. – С. 21–24.

49. Цивільне право України: Академічний курс: підручник: у 2 т. / за заг. ред. Я. М. Шевченко. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Ін Юре, 2015.